

Р. 12/612-21
13-58

ОЛЕКСА ВЛИЗЬКО

Р Е Й С

БІБЛІОТЕКА ГАЗЕТИ „ПРОЛЕТАРСЬКА ПРАВДА“

КОРОТКИЙ ПАСПОРТ КНИГИ

+

Шифр РШ6(2-8); В58 Інв. № 262 5472Автор Влизько О.Назва Рейс : Вибрані
вірші.Місце, рік видання К., 1930.Кіл-ть стор. 44, [4] с.

-\\- окр. листів _____

-\\- ілюстрацій _____

-\\- карт _____

-\\- схем _____

Том _____ частина _____ вип. _____

Конволют _____

Примітка:

9.07.2003,
Молд -

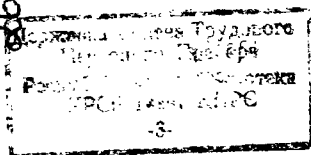
А 522349

ОЛЕКСА ВЛИЗЬКО

Р Е Й С

ВИБРАНІ ВІРШІ

9625472

БІБЛІОТЕКА ГАЗЕТИ
„ПРОЛЕТАРСЬКА ПРАВДА“
КИЇВ—1930

Бібліографічний опис цього видання
включено в „Літопису Українського
Друку“, „Мартковському репертуарі“
та щорічній книжечці Української
Міністерської Палати.

Київський Окріт № 2569
Трест „К и І в - Д р у к“,
6-та друк., вул. Леніна 19.
Зам. 493—33.000—1930 р.
3/4 арк.

ЩОДНЯ, ЩОМІСЯЦЯ, ЩОРОКУ

Щодня, щомісяця, щороку
ростем нестримано за хмар.
(А дні біжать спокійним кро-
ком, —
перегортають календар!)

І знаєм ми: — З кремезним ду-
хом, —
ніхто не рине в стуму, в транс!..
Бо все розміреніше — рухи!
Бо все крицевіше — балянс!

Л Е Н І Н

Одна за одною спішать і щезають хвилинки...
І зморшки напружують хвилями горде чоло,
і очі, як леза, — здається, приперли до стінки,
і раптом проллються усмішкою, сонцем, теп-
лом.

Рука, як рука, — чоловіча, робоча, смаглява, —
— Робити невтомно, нестримно, хоч цілу добу!
А літери — гук: — Індонезія, Індія, Ява! —
— Доволі знущання! — Дорогу, дорогу рабу! —

Запилена пара, жилетка. Побиті ботинки,
Краватка на боці. — Звичайна фігура. Ну, далі.
Та гостро і чітко — нестримні маленькі хви-
лиinki! —
— Навіщо ботинки?! А людство! Комуна! Мета!

Над вечір. — Удома. — Однн. — Телефон. —
Установа.

— Надіє!
— Я знаю! — Голодний! — Там каша, —
бери!

Хвилинка, чи дві — пообідав. А далі, а знову:
— За працю, за працю! — Бо ^{гори!}серце штовхає:—
Бо ^{мічне,}серце!.. О, серце велике, безмежне, кос-
що світ умістило, без одного зідху, в собі! —
— Ні слова про спокій! — Розіб'ємо мертве, од-
— Ні слова про спокій! — На бій, і на бій,
і на бій!

...І тіло згоріло, і тіло, згорівши, упало...
І очі мільйонів на мить похилились униз —
під чорні знамена... Та серце вулканом зірвало
напружену тугу: — Роздмухуйте штормами
бриз!

Палайте, горіть, хто великий над ^{дужий,}серцем і
хто може в хвилинку окреслити ^{пляні!}завтрішній
Так грізно, так тепло, так соняшно зорями
^{мружить}людина над ^{Титан!}людом, і ^{серцем,}серце над
серцем, —

Ступайте у маршах! — Видзвонюйте ^{бруки!}гуками
Хай гулом одлунить земля під ^{кремез!}ходом

Як треба — ламайте, як треба — будуйте! За
муки
чайдальшого брата — вставляйте під вістрями
лез!

...І серце... Ніколи його не забудьте, космічне,
що світ умістило, без одного зідху, в собі! —

— Ні слова про спокій!

— Розбийте зогниле, одвічне!

— Ні слова про спокій!

— На бій, і на бій, і на бій!

ДЕВ'ЯТА СИМФОНІЯ

Монолог

Вогню, вогню! — Надлюдської любови!
Хай кров кипить у грудях молодих!
Беру тебе, о, світе мій терновий,
в обійми соняшні!

Як теплий птах
і птах вогненний, облітаю серцем
по всіх світах, — над людом простягаю
безмежні крила. — Хай приходять всі
під їх покрови. — Як не знайдуть раю,
то знайдуть пекло молодих обіймів,
вселюдських, сильних, що під ними злоба
згорить на попіл, — і звіряче серце,
що зубом клацає та смокче кров
свогого брата, — упаде й не встане;
не встане, ні, й ніколи не воскресне,
як не воскресне той, хто упаде
у кратер вогняний, бездонний кратер
вулкана грізного — мов людське серце!..

Вогню, вогню! — Надлюдського буяння,
любви нової, без слів, побитих

вустами євнухів, вустами серць,
в перчатки вкладених, — щоб не побачив хто,
який там льох вонючий і отруйний,
із гробакми й червами — шляхетним брудом,
що берегли нащадки рахітичні
дегенератів з „голубою кров'ю“, —
з гербами пишними, „красою дому“,
та гниллю ран під золотим плащем!..

Вогню, вогню! — Надлюдської любови! —
Живої — сильним, мертвої — зогнилим!
Любови буйної, гарячої (вогню!), —
усіх речей любови чарівної,
щоб враз любити землю, звіра, люд,
і жити сонцем, тільки сонцем жити,
та власним потом здобувати щастя
своїм синам, онукам і нащадкам
далеких днів!..

Вогню, вогню, — любови!
Хай кров кипить у грудях молодих!
Беру тебе, о, світе мій терновий,
в обійми соняшні! — В любов мою,
мов на вогонь, кладу! Засяй гарячим світом,
і очі хорі бідному зціли,
і осліпи того, хто тьму сподобав, —
сховався в льох!..
Любови і вогню!!!

Р Е Й С

Регочуть і свистять
на палубі
матроси
(штормує у бакборт
важкий зелений вал),
а берег
золотний
зникає у провал...
Команда:
— Поворот!
— Кріпити троси!

За хмарами пахтять
багряні папіроси.
У сказі шестерень
реве
машини шал.
За вдарами у кіль,
мов бомба...
інтервал...
На палубі
свистять

за працею
матроси...

Вода,
вода й
вода,
та хвилі океану...
У рубці — капітан —
схиливсь на карту рвану:
— О, важко, важко як
у чорну пітьму йти!
Якби не завести
на скелю
чи на камінь...
І карта,
наче пух,
кружляє під руками й
обвалами
вали
гарпунять у борти.

Д О К И

В напрузі
плеч
і рук
хриплять іржою доки,
нервуючи
дроти,
манометри
і токи, —
в хаосі
ромбів,
хорд,
еліпсисів
і сфер
намацавши людей
мільйоном атмосфер.
Залізо.
Чавуні.
Крантів спазмичний лемент.
Іржаві ланцюги.
Котля.
Цистерни.
Цемент. —

Сам чорний сатана,
забруднений, як шкет, —
оглухлий
спадом — в рейд
плює
за парাপет.

БАЛЯДА ПРО ЛЕТЮЧОГО ГОЛЯНДЦЯ

Важкий
броненосець
відходить
в рейс.
Відходить земля,
мов іржавий дах.
Місток.
Капітан.
На злих вустах
тринадцять чортів,
а на носі
цейс.

У просмиках
корчиться
хмарний лоб...
Над обрієм
сонце
і синій чад,
і дивляться жабами
дула гармат,

роззявивши
в небо
залізний дзьоб.

У жмурках безодня.
Гуркоче даль.
Цвірінька на палубі
теплий
крап.
Дзвенять якорі.
На бакборті трап
тихе́нко
скрегоче
в холодну сталь...

Мовчить океан
у блакитній млі...
І раптом
наказ:
— Повернути!
— Вест!
Над обрієм
щогла
здіймає хрест,
та прапор
кривавий
на снім тлі..

І гостро,
мов кортик,

напружено зір,
і рвуть
ляйтенанти
смішок на вустах.
На тім кораблі,
на обдертих вантах
розвішено
трупини...
— Як холодно!..
— Бррр!..

Все ближче...
Все ближче...
І жах нароста...
і сморід
пливе
броненосцю
в розріз...
Але,
налетівши,
легенький бриз...
— Назад!..
— Поверта!..

Пропав корабель...
а на спинах —
мороз...
І тільки но
впала

на палуби
ніч, —
на баці,
товаришу,
стримавши річ, —
сказав про Голяндця
рябенький матрос...

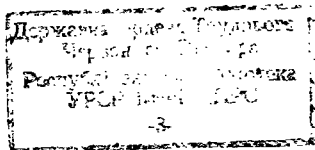
На хвилі
подмухував
вітерний міх...
Схилившись
на чорний, холодний борт,
причувсь капітан.
Рвонувсь, як чорт,
у спазмі,
крізь зуби,
намацавши сміх:

— Летючий Голяндець?
— Ха-ха-ха-ха!
— Та це ж
комунарів
розстріляний бриг!..
І раптом,
згубивши підпору з-під ніг, —
в покорчене
череве
регіт запхав...

У просмиках
 крутиться
 хмарний лоб...
 Над обрієм
 золото й
 синій чад.
 І дивляться жабами
 дула гармат,
 роззявивши
 в небо
 залізний дзьоб.

У жмурках безодня.
 Гуркоче даль.
 Цвірінька на палубі
 хмарний
 крап.
 Дзвенять якорі.
 На бакборті трап
 глузливо
 скрегоче
 в холодну сталь.

2625472

БАЛЯДА ПРО ЧЕРВОНИХ ФРОНТОВИКІВ

По розбурканих землях
 гримить нога
напоєних зненавистю
 пролетарів.
Знамена їхні
 полоще кров
і бронзові зорі рамен
 дзвенять.
По бруках Берліну
 вони ідуть
спокійним шерогом
 спартанських тіл.
Червоні пов'язки
 горять,
 як мак.
на тлі
 суворих сірих форм.
Горять
 кострища артерій,
 це —
100.000

Червоних Фронтників.
По Унтер-ден-Лінден вони ідуть,
ідуть,

щоб піднести
свій протест.

Знамена їхні
полоще кров
і бронзові зорі рамен
давнять.

На розі спиняються всі вони.
Говорить оратор
з трибуни плеч.

Оратор говорить.
Його слова

подальшим
товариші передають.

І слово
по згортках
похмурих чол
збігається шквалом,
аж поки з вуст
не рветься полум'ям:

— „Хай живе
Комуністичний Інтернаціонал!“

ГАРМАТНИЙ МАРШ

Арміє!
Стань у шерэг
верст,
поколінь,
епох!
Бачиш:
стоїть ненажера,
золото з ним
і бог!

Бачиш:
іде кордоном
громом на сто чортів
схоже,
але і то, на
диво —
з бачених див!

Бачиш,
дратує стерво! —
Ми не собаки,
ні,

та
на залізних нервах
носим, як зуби,
дні!

Арміє!
Стань у шерег
верст,
поколінь,
епох!
Бачиш,
лящить ненажера,
золото з ним
і бог!

Верхом їде
і сподом
ворог на нас:
— Стеж! —
Вміємо ми
терпіти,
тільки ж і бити
теж!

Кидайся,
сило вража,
лобом
в камінний галоп!
Ми тобі ще
покажем

кузьку
і Перекоп!

Арміє!
Стань у шерег
верст,
поколінь,
епох!
Бачиш,
гарчить ненажера,
золото з ним
і бог!

В бурях і в грозах,
в зливі —
губи у кров:
— Мовчи! —
Вище
віру голів
і
серце на височінь!

Буде нам треба, —
вдарим
дзвоном залізних груш!
Вище
червоні штандарти!
Арміє!
Кррроком! —
Ррруш!!!

ТАК ВОНО Є

Я не істерик, —
не кричу,
що я
тобі
не по плечу! —
До крови
груди надолужу,
та вигукну:
— Здоров, мій друже!

Мені ж
не писано
закон —
мантачитися язиком
над купами
психологічних крошев! —
Бо ти,
життя,
і так
хороше!

Коли я вірю,
що расту,

я бачу —
землю у цвіту!
Коли я знаю,
що живому
майбутнє —
маю аксіому!

Скажу:
— Ось велет вироста! —
і покажу
на Дніпрельстан!
На першу
ліпшу
вену порту,
що б'є
балянсами
експорту.

Скажу:
— Роста соціалізм! —
Дам факт:
статистику заліз!
Скажу:
— Ми сила сил народу,
залізнякавого ми роду!

І доведу,
і покажу,
не пальцем витру

по ножу,
а числами подам
окрасу
і велич
Чорного Донбасу!

Отже: —
на пуп —
не закричу, —
що я
тобі —
не по плечу,
життя моє! —
Хоч надолужу
себе,
а зойкну:
— Драстуй!
— Друже!

А тим,
що точать
з-під халяв
ножами
злобу
на поля,
на фабрики
і на заводи, —
їм —
гнів і зненависть
народу! —

Раз
ніж
гострив —
приймай —
розстріл!

ПЛЯКАТ ПРО НОВОГО ГЕРОЯ

(Уривки).

I

Товариші!
Вище здіймайте
не голі плякати королів!
Товариші!
Труд і винтовку,
та куль
олив'яний
горох!
Міста засипайте
бетоном
(Республіко!—
Грай
і рости!)
На ріки—
у шерек—понтони,
на ріки—у шерек—
мости!
Ведіть без вагань,
командарми,

по фронту
склепінь і заліз,
коли
не на бій,
не на бомби,
то лавами—
в соціалізм!
Турбінам наказ:
— Розкувати
Дніпро
зі славутської мли!..
Республік рука—
екскаватор,
трансмисії,
шкиви,
вали!..
Винтовку—
на грані кордонів,
і куль
олив'яний
горох!..
Товариші!—
Вище здіймайте
мозолі,—
не зорі
корогв!

II

Героєм
був
і героєм
будь!—
Хіба вже забув,
як вщерть
і вошами борсалась
наша путь
і вітер нам сіяв
смерть!..
По фабриках
лазив
іржавий струп,
і димом не пахло
з труб.
На кожному дубі
гойдався труп,
на кожному дубі—
труп...
Ти кажеш,
що знову
рожевий плин

з пахучого дме
куща...
Не бійся!
То смертний проходить
тлін
по кублу
нових міщан!
Нехай
з п'єдесталової краси
тебе лорнують
вони.
Вони ж незлобиві
хатянські пси
і зовсім не рвуть
штани!
Героєм
був
і героєм
будь!
Бо ти ж не забув,
як вщерть
і вошами борсалась
наша путь,
і вітер проносив
смерть!..

III

Вицвіли на грудях
лати хрому,
а проте—
весь край
в залізній зміні.
Без гармат,
без бомбового грому
небо покорив
дюралюміній.
На кермі
так само
руки партії...—
Ось нервується
країна
пасом,
ось
новий герой
на кращій варті
сарану
з-під хмари
труїть газом.
Збудували

те,
що треба,
грубі
чорних м'язів
незчисленні орди.
Навіть десь
маленький Маріупіль
елеватором новим
гордий...
Голуба Одеса:—
пароплави
вуджать небо,
так,
що небу жарко...
.
І не треба новому герою
легкої слави,
не треба
тріумфальних
арк!
Чуєте?!

IV

Нові часи,
нові оселі,
а він живе,—
заклавши динаміти
в скелі,—
герой живе!
Не вигадка,
не сон,
не диво,—
герой живе!
У кожному
числі активу—
герой живе!
Республіки буденна
доле—
герой живе!
У чорних антрацитах
штолень—
герой живе!
Біля грантів
і біля врубів,—
герой живе!

Поставлено питания
руба:—
герой
живе!!

V

Ти забудь
про загублену кров.
Не дарма
тебе час прополов.
Ось від пороху
в м'язах твоїх
не лишається
сліду
уже!—
Свіжа кров,
свіжий глузд,
свіжий вік—
всю країну
перепереже.
У сукровиці
пружиться час
і чорнозем
за соком гуде,
і найкраще
з найкращого
в нас
до буденної прози

іде.
З нами й наше
геть чисто все.
(О, не тлієм,
не скнієм
в плачах!)
Над шляхами
республік
несем
буйну землю,
як груз
на плечах.
Ми ж хазяї
в своєму краю!
Нам життя—
і сестра
і брат!
Любим сонце,
дівчат,
варстат!
Любим
працю свою!..
Помилки стрічаються?!--
Правда!—
Пусте!—
Сонце
і з плямами світить!—
Ростем!!!

VI

Кожний
путящий
ліричний жлоб,
і той
перед нами
знадхиенив рильце.
Бо кожному ж
ясио ж,
де сонце ж
зайшло
і де
облетіло
трояндове бильце!
Нова тематика
чорних труб
стає
неоспіваною горою!
Ставим
простого й земного зруб,
бо ми —
нові —
герої!..

Солов'ями
у сині летить небеса,
осідлавши
мамзель Травіату.
Тільки
дивіться,
щоб в прозу —
назад
не жбурнув вас
з небес
авіатор!
Всесвіт
у м'язах
навіки загруб,
не бабусиним сном,
не марою!
Ставим
просто
земного зруб,
бо ми —
нові —
герої!..
Лізе
за нами
міщанства гарба, —
скрегоче,
рипить
і рипа,
і щось в ній лопоче:
— „Бе-а-ба

— ба! —
Ні м'ясо воно,
ні риба! —
В чеканні нірвани
дивіться на пуп,
обростайте
мумій корою!
Ставим
простого й земного зруб,
бо ми —
нові —
герої!..
Пристосовують Леніна: —
де б там знайти
еклектичне
для тістечок
гасло! —
Набридло ж
без віддиху
з нами іти,
і під тещами —
серце
погасло! —
Вам би
факти життя
обробити в мару б,
в комунізм
голубого покрою! —
Та —
ставим

простого й земного зруб,
бо ми —
нові —
герої!!!

ВІРШ У КРУПНОМУ МАШТАБІ

В Есені —
 Круп,
тільки —
 Круп
над містом
 поставлений
 руба.
Крутиться
 Круп
з димом
 труб, —
труби —
 власність
 Крупа.
Втомився, —
 ляж, —
до послуг —
 Круп, —
ліжко
 з фабрики
 Крупа.
Змерз

на снігу, —
 грійсь
 біля груб, —
 груби —
 продукції Крупа.
 Ікри
 захотів,
 купуй
 ікру
 в консервних
 коробках
 Крупа.
 Каші
 кортить, —
 вари —
 з круп
 з-під
 круподерки
 Крупа.
 Чай
 зберігаєш, —
 тримай
 окріп
 в термосі
 фірми
 Крупа.
 В найбільшій
 потребі —
 рятунок —
 Круп, —

залізний
 клозет
 Крупа.
Есен
 під Крупом —
в кіптяві
 згруб,
покрився
 від Крупа
 струпом: —
сніг
 попідтане,
І крапає
 Круп
розчином
 шлаків
 Крупа.
Бога —
 нема,
диктатор —
 Круп,
а решта —
 додатки
 до Крупа, —
приміром, —
 коні, —
у коней —
 круп,
жінки, —
 і в жінок

крупн.
Все
з комарями
їсть
Круп,
а пролетар —
під Крупом: —
якщо
не здасть
Крупа
на зруб,
то сам
ляже
трупом!

З М І С Т

	Стор.
Щодня, щомісяця, щороку	3
Ленін	4
Дев'ята симфонія	7
Рейс	9
Доки	11
Баляда про Летючого Голяидця	13
Баляда про червоних фронтовиків	18
Гарматний марш	20
Так воно в	23
Плякат про нового героя	27
Вірш у Крупному масштабі.	41

Передплатуйте газету „Пролетарська Правда“

Протягом 1928. і 1929. року передплатники
„Пролетарської Правди“ одержали безплатно
===== бібліотеку з таких книжок =====

- Ленін. Збірник віршів і оповідань.
Г. Шмурупій. Січневе повстання. Оповідання.
П. Істраті. Косма. Оповідання.
О. Вишня. Усмішки. Гуморески.
Е. Золя. Повідь. Оповідання.
Ф. Якубовський. Силуети сучасних українських письменників.
М. Коцюбинський. Оповідання.
В. Сосюра. Де шахти на горі. Вибір поезій.
Б. Іваньєс. Потвора. Оповідання.
В. Фаворський. Радіо. Нарис.
Ш. Алейхем. Порада. Оповідання.
П. Панч. Земля. Оповідання.
А. Любченко. В берегах. Оповідання.
М. Терещенко. Країна роботи. Вибір поезій.
І. Франко. Добрий заробок. Оповідання.
І. Минитенко. Брати. Оповідання.
А. Головка. Товариші. Оповідання.
В. Базилович та М. Шарлемань. Київ. Нарис.
О. Слісаренко. Позолочене оливо. Оповідання.
В. Стефаник. Новина Оповідання.
С. Щуяк. Під'яремна Україна. Нарис.
А. Барбюс. В землі. Уривок з роману.
В. Елан. Червоні зорі. Вибір поезій.
С. Васильченко. Приблуда. Оповідання.

- А. Заливчий. Дитинство. Оповідання.
 Ю. Яковський. Рейд. Оповідання.
 М. Хвильовий. Легенда. Оповідання.
 Я. Качура. Хтодьова родина. Оповідання.
 М. Гладий. Новий український правопис.
 А. Первомайський. В палітурні. Оповідання.
 Г. Льорбер. Фосфор. Оповідання.
 П. Тичина. Надходить літо. Вибір поезій.
 Г. Косинка. За ворітьми. Оповідання.
 К. Клебер. Барикала. Оповідання.
 І. Ле. Ритми шахторки. Оповідання.
 Донбас. Збірник віршів і оповідань.
 І. Кириленко. Сергій Коваль. Оповідання.
 І. Кулик. Ніагара. Вибір поезій.
 Б. Коваленко. Українська пролетарська література. Нарис.
 П. Козлакюк. В селі. Оповідання.
 О. Копиленко. Мати. Оповідання.
 Дніпрельстан. Збірник віршів і оповідаць.
 М. Буш. Найважливіше з мистецтв. Нарис про кіно.
 М. Майський. Іспит. Оповідання.
 Жовтень. Збірник віршів.
 В. Чумак. Червоний заспів. Вибір поезій.
 Г. Епін. Радіоаматор. Оповідання.
 А. Іргізов. Перший страйк Київських робітників. Нарис.

Щоб поповнити бібліотеку „Пролетарської Правди“, передплачуйте велику щоденну газету

===== „ПРОЛЕТАРСЬКА ПРАВДА“ =====

на кожний наступний місяць.

A 522319

БЕЗПЛАТНИЙ ДОДАТОК

== ГАЗЕТИ ==

ПРОЛЕТАРСЬКА

ПРАВДА